כם א מיי פ״ד מהל׳

מהלכות נחלות הלכה ט סמג

עשין לו טוש"ע ח"מ סימן רל

סעיף יד: סעיף יד: ל ב מיי' פי"א מהלכות

טוש"ע שם סעיף טו: לא ג מיי פ"ד מהל' תרומות

הלכה ח וע"ש בכ"מ [טוש"ע י"ד סימן שלא סעי"

לב ד מיי שם הלכה י וע"ש

בכ"ת: בכ"ת: לג ה מיי שם הלי ב: לד ו מיי פי"א מהלי נחלות

הל' ט סמג עשין לו טוש"ע ח"מ סי' לל סעיף יד: לה ז מיי שם הלכה ו

מוש"ע שם: לו ח מיי שם הלכה י

ש"ע שם סעי' טו: ט [טוש"ע יו"ד סי' רמ סעי' ג]:

לז י מיי שם הלכה ז טור

נחלות הלכה ה סמג שם

ל) כתובות פת: ותום' ב"ב לו) כמוכות פה. [מוסי כ"ב פ"ח ע"ש], כ) קדושין מה:, ג) [ע" תוס' כתוכות כ: ד"ה הרי זהן, ד) [תוספ׳ תרומות וערבה ועי' מהר"ס שיף, ו) [הטעם נתבאר בתום' לעיל לח: בד"ה אין], ו) לעיל לח: לט:, ח) גירסת הרשב"א בידן. ועי מהר"ם שיף, ט) [ל"ל רובן], י) [בע"י אגרן עיי רש"ל, יא) [סנסדרין ל. חוריות יג:], יב) שבת קיח:, יג) [קדושין כט.], יד) [ע"ב], טו) ל"ל וחייבים רש"ל ועי" רש"ש, טו) ברש"י ברי"ף נוסף: ולכשיגדלו ידונו עמוי, יו) [קדושין כג.], יח) צ"ל יכול הלוקח. רש"ש, יט) ברש"ש כתוב ניראה דתחה"ד הוא

לעשר: להנית. התבואה באולר עד

שיגדלו למה ליה עשורי לכשיגדלו

יעשרום הם: והתנית. בניחותה:

ומוכרין להם. כלומר ללרכם

אבל לא להניה. שמא יגנבו אי נמי

משום שבח בית אביהן נוי וכבוד

הוא להם: לדקה. אין לה קלבה

דהא בכל שעתא קיימי עניים נמלאו

נכסיהם כלים: לדון. עם בעל דין

של יתומים הבא לעורר על

נכסיהם שמא יתחייבו בטענותיהם

ולכשיגדלו היתומין ידונו עמו: לזכות

אמאי לא. ידונו עמו אם דנו ונזדכו

היתומים אמאי לא הוי דינא: אלא.

ה״ק אין רשאין לדון לחוב על מנת

לזכות אם דנו כדי לזכות ונתחייבו

אין היתומין נפסדין שו : דלמא לא

משפיין. לא יהו משוקטות אללו שמא

יצא עליו ערעור: להוליאן לחרות.

אפילו אין היתומין נפסדין שהעבדים

באין לפדות עלמן בכסף שנותנין

להם אחרים על מנת שאין ליתומין

רשות בויש אפי׳ הכי אין רשאין שהרי

אין גופן קנוי להן לשחררן: אבל מוכרין אותם לאחרים.

היתומין כגון להאכיל או ליקח שדות:

ואחרים מוליאין אותם כו'. ואותם

אחרים שהיו רולין לתת להם הכסף

לפדות עלמן הן יקחום ויהיו קנוים להן ואח"כ ישחררום: אומר אני.

כשם שרשאין למוכרן לאחרים כך הם

רשאים לקבל הכסף מיד העבד

עלמו בתורת מכירה: מפני שהוא.

האפוטרופוס: למוכרו לעלמו. לעבד

עלמו: בחקרונה. כשיגדלו יחשב

עמהן וישבע שלא נשאר בידו כלום:

נשים. אין דרכן לנאת ולבא ולטרוח:

עבדים. אין נאמנין: קטנים. אינם

בני דעת: דכל בי שמשי. של ערב

שבת: שמעיה. לשטן דקאמר ווי

דאפקיה מביתיה: לאשתי ביתי. שכל לרכי הבית על ידה נעשים והיא עיקר

הבית. וכן שור עיקרו של שדה:

מאי עבידתה דובנא. מי מינה

אפוטרופום: יסומין שסמכו סכן.

ואף ע"פ שלא נתמנה חשיב ליה

כאפוטרופום: הרי הן כהקדש.

דכתיב (ויקרא כו) ונתן הכסף וקם

לו ולא שייכא בהו משיכה: משכו.

לקוחות מאפוטרופסים: בארבעה

ארבעה. החבית: לא יהא כח

הדיוט חמור מהקדש. כל הדיוט

המוכר יחיכול לחזור בו כל זמן שלח

משכו הלקוחות אבל אם משך לא

יכול לחזור וכל שכן אלו שהן כהקדש

לתקנת

:המעות

מנכסיהם: להאכיל.

תורה אור השלם

ט"ס ול"ל יהבי זוזי ליתמי מ"ס ול"ל יהבי זוזי ליתמי אפירי אייקר. וקאי אלקמן בע"ב וע" מהר"ס שיף,

 בַּן הָּרִימוּ גַם אַתֶּם הְרוּמֵת יְיָ מִכֹּל מֵעשְׂרֹתֵיכֶם אָשֶׁר תִּקְחוּ מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאַל וּנְתַתָּם מִמֶּנוּ אֶת יִשְׂרָאַל וּנְתַתָּם מִמֶּנוּ אֶת תרומת יי לאהרן הכהן: במדבר יח כח

גליון הש"ם

גבו' כאן להאכיל. עי' לעיל לף מ ע"ב מד"ה וכתב: שם באן להניח. ע" שבת לף נד ע"ב מד"ה הוה מעשר [וע" ברש"ש ד"ה מכרין להן]: שם אלא לחוב ובו'. עי' קדושין דף מב ע"א מד"ה אלא לחוב: . שם ואין אפומרופין וכו'. עיין לעיל דף לח ע"ב תוד"ה

הגהות הב"ח (h) גמ' גר אידי אמר שמואל דאמר כו':

מוסף רש"י

. מינוהו ב"ד לא ישבע דא"כ מימנע ולא הו אפוטרופום הואיל וחשדינן ליה, אבל מינהו אבי יחומים לא מימנע, דאי לאו דהוה ליה הנאה מיניה בחייו לא הוה מימני ליה, ואבא שאול סבר מינהו אבי יחומים אי ידע בעי ליה מימנע ולא אפטרופוס, אבל מינהו ב"ד אע"ג דידע דמשבעי לא מימנע, דחשיבותא לגביה דמסימן להו דינה ורחורוח דינה ורחורוח ז (כוובות פווי). ג קריתי לאשתי שאף שיחת חולין שלי יש ללחוד היחנה חכחה שבת קיח). לאשתי ביתי. שבת עיקר של כית (שם). ולשורי שדי. שהוא עיקר שדה דכתיב (משלי ורב תבואות בכח

מוסף תוספות

דהוה אהקדש. תוס׳ הרח״ש. ב. ה״נ נימא עוט האמים. ב. זה ניכה גבי יתומים. מרדכי. ג. אבל רבנן תקנו משיכה להרויחן

. שלא יהא כח הדיוט חמור

כח הקדש. סוס׳ קידושין כט. ד״ה אטו. ד. וא״כ אינם קונים בלא משיכה. חוס׳ קידושין כט. ד״ה אטו. ה. אלא שייפו חכמים כחם לעשות כהקדש שיהו קונים בכסף, הלכך במקום הפסדם של יתומים אוקימנא אדינא אע"ג דהדיוט קאי במי שפרע, כדי שלא יהיה כח הדיוט מרובה משלהן ולא יבאו לידי הפסד ע"י תקנ"ח, כי לולןא] התקנה היו חוזרים בהם אפי' קבלו המעות כיון שלא משך.

את חלקו בביתו. אמר רב חסדא לא ק' כאן להאכיל כאן להניח פי' מה שצריכים היתומים לאכול מעשר ותורם להם מפני שהם קטנים ותרומת הקטן אינה תרומה כדתנן כריש תרומות חמשה לא יתרומו ואם תרמו אין תרומתן תרומה החרש והשוטה והקטן והתורם את שאינו שלו ועובד כוכבים שתרם את של ישראל אפילו ברשות אין תרומתן תרומה אבל להניח את התבואה מעושרת באוצר עד שיגדילו אינן רשאין לעשר לכשיגדילו יעשרו הם ואי ק' כיון שאין האפוטרופסים רשאין מן התורה לתרום ולעשר היאך תורמין כדי להאכיל והלא תרומתן היא טבל והיאך יאכלו אותה הכתנים "ד ב"ד הפקירו נכסי היתומים שיהו האפוטרופסים תורמים את שאינו שלהם ודוקא להאכיל זיכוהו ב"ד אבל להניח לא וכך י"ל במכירת העבדים דאמרי לקמן שהאפוטרופסים מוכרין אותן לאחרים ואותן האחרים יכולין לשחררן ולהתירן במי שרשו לא ב"ד הפקירום שיהו האפוטרופסים זוכים ב"ד אבל לשחררם לא זיכום ב"ד שכל מה שעשו לא ב"ד הפקירום שיהו האפוטרופסים זוכים באינן בעלים נמצא שקנין הלוקח אינו כלום ואינו יכול לשחררו אלא ב"ד הפקירום שיהו האפוטרופסים ווכים ב"ד אבל לשחררו אלא ב"ד הפקירום שיהו האפוטרופסים ווכים בהיא אבל לשחררם לא זיכום ב"ד שכל מה שעשו לא בת ישראל ולא אמרינן כיון שהאפוטרופסים אינן בעלים נמצא שקנין הלוקה אינו כלום ואינו יכול לשחררו אלא ב"ד הפקירום שיהו האפוטרופסים ונים בהן ומכירהן מכידה נמודה היא אבל לשחררם לא זיכום ב"ד שכל מה שעשו לא עשו אל אלהיו חוומין החקון היתופים ואם יעשו של אלה אחרים לא והרי הן כנכרים: והתניא. סיועא אפוטרופסין תורמין ומעשרין להאכיל אבל לא להניח ומוכרון בהמה עבדים ושפחות שדות וכרמים להאסיל אבל לא להניח ועשים להן סוכה ולולב וציצית וכל דבר שיש להן קצומה לאתוי שופר ולוקחזים להן ס"ת תפילין ומזווות וכל דבר שיש לו קצבה לאתויי מגילה ואין פוסקין עליהן צדקה ואין פודין עליהן את השבויין וכל דבר שאין להן עד שיגדילו שאין אבלים ואין האפוטרופסין רשאין לדון ענכסי יתומים ע"מ לוכות פ" אם באו לדין ולטעון על נכסי יתומים אין האפוטרופסין רשאין למכור ברחוק ולגאול בקרוב למכור ברע ולגאול ביפה מ"ט דילמא משתדפי: ואין האפוטרופין רשאין למכור ברחוק ולגאול בקרוב למכור ברע ולגאול ביפה מ"ט דילמא משתדפי: ואין האפוטרופין שדות וליקחין שדות מ"ט דילמא לא מישפיין ואין אפוטרופין רשאין למכור ברחוק ואין אפוטרופין רשאין למכור שדות משפיין ואין אפוטרופין רשאין למכור ברול מודע שב"ג אומר אף אין מוכרין עבדים ולוקחין שדות מ"ט דילמא לא מישפיין ואין אפוטרופין רשאים להוציא עבדים לחירות אבל מוכרין אותן לאחרים ולהשבע להן שלא נשאר בידו משלהן כלום ואין עושין אפוטרופוס נשים ועם מינו אבי יתומים הרשות בידו וש"מ דבאפוטרופוס שמינוהו ב"ד מייר ואת ר"ב מיצר יתומים הרשות בידו וש"מ דברי ומאר ב"דו משלהן כלום ואין עושין אפוטרופוס נשים ועם מרב"א אומר בידו וש"מ דבשורופוס שמינוהו ב"דו משלהן כלום ואין עושין אפוטרופוס נשים ואם מינו אבי יתומים הרשות בידו וש"מ אינו בריך פרי צריך פ"ד צריך ליי צריך לחשב עמהן ולהשבע להן שלא בידו משלהן כלום ואין עושין אפוטרופוס נשים ועם מיצר בידו משלהן כלום ואין עושין אפוטרופוס נשים ועבדים וקסנים הוא מינו אבי יתומים הרשות בידו וש"מ בידו משלהן כלום ואין עושיך אפוטרופוס נשים ועבדים וקטר בידו משלה ב"דו ב"דו משלה ב"דו מודים ב"דו מוד ב"דו מודים ב"דו מוד ב"דו מודים ב"דו מוד ב"דו משלה ב"ד

בתבי" שסמכו אלל בעל הבים. לעשות על פיו ולא נתמנה להן אפוטרופוס לא מאביהן ולא מב"ד אפילו הכי כאפוטרופוס הוא: ישבע. כשיגדלו היתומין ישבע להן שאין לו בידו כלום משלהן: לא ישבע. טעמא דהך פלוגתא מפרש בגתראיי ובין למר ובין לתר מפני מיקון העולם הוא: גב" ולא שוספין. אין יכול לתרום על חלק חברו שלא מדעתו: ולא אריסין. על חלקו של בעל הבית: אסם ולא הסורם אם שאינו שלו. הך סיפא טעמא דרישא כלומר אתם ממעט התורם שאינו שלו והני כולהו שאינו שלו נינהו. אי נמי זו ואין לריך לומר זו קתני: להאכיל. יתומים לאלתר שו) חייבים

יש יהבי זוזי אפירי זול לא יהא כח הדיומ חמור מכח (דף כט.) גבי פדאוהו במנה ולא הספיק למושכו עד שעמד במאתים ב

הקדש. פירוש והיתומין יכולין לחזור בהן א וא״ת גבי הקדש כה״ג אינו יכול לחזור כיון דחיכח מי שפרע בהדיוט כדאמרינן בפ״ק דקידושין וי"ל דהתם קני בכסף מדאורייתא ג ומשום שלא יהא כח הדיוט חמור מכח הקדש נמי ליכא כיון דבהדיוט נמי קאי במי שפרע אבל יחמי מן התורה דינם כהדיוט ולא קנו בכסף ה ולא קיימי אפילו במי שפרעי:

ומאי דאמרי׳ הכא אתם ולא שותפין כגון שהיו שותפין בשדה ולא בפירות שהיו מחלקין הפירות וכל אחד היה מוליך

ש"ע שם הנכה דעות ש"ע שם סעי' יב: לח כ ל מ מיי שם הנכה ו ז טוש"ע שם סעיף יא: למ ג מיי שם הלכה ח טוש"ע שם סעי יג: ם מייי שם טוש"ע שם מא ע [מיי׳ שם פ״י הלכה וז טוש"ע שם סעי ב: מב פ [מיי שס] טוש"ע שס בג צ מיי׳ פ״ט מהל׳ מכירה טוש"ע ח"מ סי קלט סעיף מד ק מיי׳ שם: מה רש מיי׳ שם הלכה ה: בו תא מיי שם הלי ו:

פסקי רי"ד

:סעי׳ א

מתני' יתומים שסמכו אצל ב"ה חייב לעשר אפוטרופוס שמינהו יתומים ישבע מינוהו ב״ד יווומים ישבע מינוזוו בייו לא ישבע אבא שאול אומר חילוף הדברים המטמא והמדמע והמנסד בשוגג פטור במזיד חייב הכהנים שפיגלו במקדש מזידים חייבים פי' יתומים שסמכו אפוטרופוס עליהן לא מפי ב״ד ולא מפי אביהם חייב אותו ב״ה לעשר פירותיהן מפני תיקון העולם שדין אפוטרופוס יש לו כיון שהן סמוכין עליו: ורמינהו אתם ולא שותפים אתם ולא אריסים אתם ולא אפוטרופיז שלו פי׳ כן תרימו גם אתם אתם ולא שותפים שאם היו שניהם שותפים בשדה אין האחד רשאי לתרום חלק . מכירו כלא כשוח מכירו וכז בלא רשותו וכן האפוטרופוס אינו רשאי לחרות פירות של שלהן ואין אדם תורם דבר שאינו שלו ואי ק' והתנן השותפין שתרמו בזה אחר . זה ר' עקיבא אומר תרומת הראשון תרומה ר' יוסי אומר לא תרומת השני תרומה. בד"א כשלא דבר אכל אם או שפחתו לתרום תרומתו

בותני' איתומין שסמכו אצל בעל הבית או שמינה להן אביהן אפומרופום חייב לעשר פירותיהם האפומרופום שמינהו אבי יתומים ישבע מינוהו ב"ד לא ישבע אבא שאול אומר יחילוף הדברים: גמ' ורמינהו יאתם יולא שותפין יאתם ולא אריםין אתם ולא אפוטרופין מהולא התורם את שאינו שלו אמר רב חמדא לא קשיא • כאן להאכיל • כאן להניח והתניא סיהאפוטרופין תורמין ומעשרין להאכיל ולא להניח יומוכרי להן בהמה עברים ושפחות בתים שדות וכרמים להאכיל אבל לא להניח ומוכרין להן פירות יינות שמנים וסלתות להאכיל אבל לא להניח יועושין להן לולב ייוערבה וסוכה

וציצית וכל דבר שיש לו קצבה לאיתויי שופר ולוקחין להם ספר תורה תפילין ומזוזות וכל דבר שיש לו קצבה לאתויי מגילה ואין פוסקין עליהם צדקה "ואין פודין עליהן את השבויין ולא כל דבר שאין לו קצבה לאתויי תנחומי אבלים ואין אפוטרופין רשאין לדון לחוב ולזכות בנכסי יתומים לזכות אמאי לא ° אלא לחוב על מנת לזכות בנכסי יתומים יואין אפוטרופין רשאין למכור ברחוק ולגאול בקרוב ברעה ולגאול ביפה מ"ם ְדדלמא משתדפין לואין אפומרופין רשאין למכור שדות וליקח עבדים אבל מוכרין עבדים ולוקחין בהן שדות רבן שמעון בן גמליאל אומר "אף לא למכור עבדים ולִיקח שדות מ"ם דלמא לא מַשפיין יוֹאין אפומרופין רשאין יילְהוציא עבדים לחירות אבל מוכרין אותן לאחרים ואחרים מוציאין אותן לחירות ירבי אומר אומר אני אף הוא נותן דמי עצמו ויוצא מפני שהוא כמוכרו. לו וצריך לחשב עמהן באחרונה ר"ש בן גמליאל אומר פאינו צריך יאין להו היינו דרב חנילאי בר אידי 🐠 דאמר רב חנילאי בר אידי אמר שמואל נכסי יתומין הרי הן כהקדש ולא מקני אלא בכספא: משוך פירי מיתמי אייקור היינו דרב הנילאי בר אידי יזול ישלא יהא כח הדיום חמור מהקדש אמשיכו להו פירי ליתמי יאייקר לא יהא כח הדיום חמור מהקדש זול סבור מינה היינו דרב חנילאי בר איד' א"ל רב שישא בריה דרב אידי שהא רעה היא לדידהו דזמנין דמצמרכי לפירי וליכא דיהיב להו עד דיהבי זוזי ייהבי יתמי זוזי אפירי זול לא יהא כח הדיום חמור מן הקדש אייקר סבור מינה היינו דרב חנילאי בר אידי אמר להו רב שישא בריה דרב אידי אהא רעה היא לדידהו

דליפוי כח עשאום כהקדש ולא להרעת דאתו כח: אמשיכו. מוכרים: פירי ליחמי. שהיתומים משכו פירות מאחרים ולא נתנו דמים: **אייקר.** ורוצין המוכרים לחזור משום דקנין יתומים בכסף: **לא יהא כה הדיוט כו**'. וכיון דאי אמשיכו להדיוט לא הדרי השתא כל שכן דלא הדרי: היינו דרב חנילאי. וניהדרו בהו יתמי: אייקר. ורוצים המוכרים לחזור: היינו דרב חנילאי. ולא יחזרו:

עושין אפוטרופין נשים ועבדים וקטנים יואם מינן אבי יתומין הרשות ייבידו ההוא אפוטרופום דהוה בשבבותיה דר' מאיר דהוה קא מזבין ארעתא יוזבין עבדי ולא שבקיה ר' מאיר אחוו ליה בחלמיה °אני להרום ואתה לבנות אפילו הכי לא אשגח אמר ישרברי חלומות לא מעלין ולא מורידין הנהו בי תרי דאיגרי בהו שמן דכל בי שמשי הוו קא מינצו בהדי הדדי איקלע רבי מאיר להתם עכבינהו תלתא בי שמשי עד דעבד להו שלמא שמעיה דקאמר ווי דאפקיה ר' מאיר לההוא גברא מביתיה: ההוא אפוטרופום דהוה בשבבותיה דר' יהושע בן לוי דהוה קא מזבין ארעא וזבין תורי ולא אמר ליה ולא מידי סבר לה כר' יוסי יידתניא א"ר יוסי מימי לא קריתי לאשתי אשתי ולשורי שורי אלא לאשתי ביתי ולשורי שדי הנהו יתמי דהוו סמיכי גבי ההיא סבתא הוה להו תורתא שקלה וזבינתה ניהלייהו אתו קרובים לקמיה דרב נחמן אמרו ליה מאי עבידתה דזבנא אמר להו יתומים שסמכו אצל בעל הבית תנן והא אייקר ברשותא דלוקח אייקר והא לא נקיטי דמי אמר להו א"כ היינו דרב חנילאי בר אידי אמר שמואל דאמר רב חנילאי בר אידי אמר שמואל "נכסי יתומין הרי הן כהקדש ולא מקני אלא בכספא חמריה דרבנא עוקבא יתמא משכוה בארבעה ארבעה ואייקר וקם בשיתא שיתא אתו לקמיה דרב נחמז אמר